

گزارش

میلیم جوهری

فراسو

ذخیره‌سازی گاز راه حل اقتصادی بخش صنعت

ایجاد تأسیسات ذخیره‌سازی گاز یک استراتژی حیاتی برای رسیدگی به بی‌تعادلی و ناترازی فصلی در مصرف گاز در ایران به ویژه برای بخش صنعتی است. با مزایای قابل توجهی از مقرون به صرفه بودن تا افزایش قابلیت‌های تولید و سودآوری، سرمایه‌گذاری در ذخیره‌سازی گاز یک راه‌حل اقتصادی مناسب برای صنایعی است که به دلیل نوسانات در دسترس بودن گاز با اختلالات ذخیره تأمین روبه‌رو هستند.

■ ■ ■

یکی از مؤثرترین راه‌حل‌ها برای رفع مسئله ناترازی گاز، ایجاد تأسیسات ذخیره‌سازی گاز قوی است. این یادداشت پیامدهای اقتصادی ذخیره‌سازی گاز را به‌عنوان راه‌حلی برای بی‌تعادلی فصلی، به‌ویژه برای بخش صنعتی بررسی می‌کند و ابتکارات ایران برای افزایش ظرفیت ذخیره‌سازی گاز خود را تشریح می‌کند.

فصول سرد در ایران شاهد افزایش قابل توجهی در مصرف گاز خانگی، عمدتاً برای اهداف گرمایشی و در بخش خانگی است. این تقاضای فصلی منجر به کاهش عرضه گاز موجود برای مصارف صنعتی می‌شود و بسیاری از عملیات صنعتی را مجبور به کاهش یا تعطیلی کامل می‌کند. چنین وضعیتی منجر به از دست دادن درآمد، کاهش بهره‌وری و افزایش هزینه‌های عملیاتی برای صنایعی می‌شود که به شدت به گاز به عنوان منبع سوخت‌خوراک وابسته هستند.

توانایی ذخیره گاز به طور مؤثر نحوه مدیریت صنایع را در طول سال تغییر می‌دهد. با سرمایه‌گذاری در ذخیره‌سازی گاز، بخش‌های صنعتی می‌توانند از گاز مازاد موجود در ماه‌های گرم‌تر سرمایه‌گذاری کنند و از عرضه مداوم در دوره‌های تقاضای بالا اطمینان حاصل کنند. این حرکت استراتژیک به ویژه مقرون به صرفه است و به صنایع اجازه می‌دهد تا فرآیندهای تولید خود را تثبیت کنند و استرس اقتصادی ناشی از کمبود ناگهانی گاز در فصول اوج مصرف را کاهش دهند. در بسیاری از کشورهای اروپایی، تأسیسات ذخیره‌سازی گاز نقش مهمی در مدیریت تقاضای زمستانی دارند. این کشورها سرمایه‌گذاری هنگفتی در زیرساخت‌های مورد نیاز برای ذخیره‌سازی گاز طبیعی کرده‌اند تا در ماه‌های سرد از دسترس بودن برای مصارف خانگی و صنعتی اطمینان حاصل کنند. این مثال نشان می‌دهد، ذخیره‌سازی گاز صرفاً یک راه‌حلی عملیاتی نیست، بلکه یک استراتژی اقتصادی حیاتی است که صنایع را قادر می‌سازد در شرایط مختلف بازار رشد کنند.

سرمایه‌گذاری در ذخیره‌سازی گاز، نشان‌دهنده یک استراتژی مهم مالی برای بخش صنعت در ایران است. شرکت‌های صنعتی با ذخیره‌سازی گاز، امکان تضمین عرضه مطمئن گاز را خواهند داشت و زمانی که صنایع می‌توانند گاز طبیعی را در دوره‌های مازاد با قیمت‌های پایین‌تر خریداری کنند، می‌توانند اطمینان حاصل کنند که هزینه‌های عملیاتی آنها قابل مدیریت و پیش‌بینی باقی می‌ماند و سود بالایی از تداوم تولیدات در زمستان خواهد داشت.

برنامه هفتم توسعه، علاوه بر سرمایه‌گذاری دولتی، دولت را موظف کرده است که با ارائه مشوق‌های مختلفی برای تشویق صنایع به سرمایه‌گذاری در ایجاد مخازن ذخیره گاز به سمت رشد اقتصادی بالا و پایدار حرکت کند. قابل توجه است که دولت تخفیف‌های قابل توجهی بر قیمت گاز عرضه‌شده برای ذخیره‌سازی ارائه می‌کند و به صنایع اجازه می‌دهد تا مخازن ذخیره‌سازی خود را با نرخ‌های معادل تعرفه‌های مصرف عادی خود پر کنند. این ابتکار، ذخیره‌سازی گاز را به‌عنوان گزینه‌ای مقرون به‌صرفه برای صنایع، به‌ویژه با افزایش قیمت سنتی گاز در ماه‌های زمستان، قرار می‌دهد.

نوسانات قیمت گاز طبیعی خطرات قابل توجهی را برای صنایع وابسته به عرضه پایدار به همراه دارد. با سرمایه‌گذاری در ذخیره‌سازی گاز، صنایع می‌توانند در برابر افزایش قیمت‌ها محافظت کنند و گاز را با نرخ‌های پایین‌تر در زمان مازاد تأمین کنند. توانایی ذخیره گاز خطر نوسانات بازار را کاهش می‌دهد و به صنایع مزیت رقابتی در حفظ سطح تولید و در عین حال کنترل هزینه‌ها می‌دهد.

یکی از پاسخ‌های حیاتی دولت ایران برای رسیدگی به بی‌تعادلی فصلی گاز، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های ذخیره‌سازی گاز است. رویکرد پیشگیرانه دولت جدید نیز باید به این سمت معطوف باشد و به منظور تسهیل ایجاد تأسیسات ذخیره‌سازی گاز از سوی صنعت، به سمت ارائه مشوق‌های ویژه به صنایع برود. دولت متعهد شده است که چارچوب‌های نظارتی و حمایت مالی لازم را برای ترویج ایجاد تأسیسات ذخیره‌سازی گاز فراهم کند. دولت با ارائه مشوق‌هایی که مانند نرخ‌های تخفیف برای گاز عرضه شده برای ذخیره‌سازی، مانع مشارکت صنعتی در برنامه ذخیره‌سازی گاز را کاهش می‌دهد.

در پایان ایجاد تأسیسات ذخیره‌سازی گاز یک استراتژی حیاتی برای رسیدگی به بی‌تعادلی و ناترازی فصلی در مصرف گاز در ایران به ویژه برای بخش صنعتی است. با مزایای قابل توجهی از مقرون به صرفه‌بودن تا افزایش قابلیت‌های تولید و سودآوری، سرمایه‌گذاری در ذخیره‌سازی گاز یک راه‌حل اقتصادی مناسب برای صنایعی است که به دلیل نوسانات در دسترس بودن گاز با اختلالات ذخیره تأمین روبه‌رو هستند.

قانون برنامه هفتم توسعه، بر حل گرهِ‌های گاز با برنامه‌های متعدد و متنوع تمرکز کرده و محور اصلی مبتنی بر روش ذخیره‌سازی است که راهکار اصلی و کلیدی به شمار می‌رود و دولت باید با سرمایه‌گذاری و ارائه مشوق‌های متنوع، زمینه توسعه ظرفیت ذخیره‌سازی گاز را فراهم کند. به باور کارشناسان، طبق قانون برنامه هفتم توسعه، هدف‌گذاری ایجاد ظرفیت تأمین گاز معادل ۱۲۰ میلیون متر مکعب در روز در نظر گرفته شده است که با تکیه بر سرمایه‌گذاری بخش دولتی و صنعتی کشور و همچنین ارائه مشوق‌های جذاب دولتی برای ورود سرمایه به بخش صنعتی این امکان به راحتی وجود دارد که عدد مذکور در زمینه ذخیره‌سازی روزانه ۱۲۰ میلیون متر مکعب گاز در اوج صدروزه ایام سرد سال محقق شود.

■ ■ ■

توسعه صنعتی ایران از اواسط دهه ۹۰ با مشکل نامتعادلی انرژی به ویژه در قالب کمبود گاز در فصول سرد سال مواجه شده است. این بی‌تعادلی نه تنها بر صنایع وابسته به گاز برای تولید محصولات صنعتی تأثیر می‌گذارد، بلکه تأثیر موجهی بر رشد کلی اقتصادی کشور دارد. کمبود موقتی و مقطعی گاز منجر به تعطیلی صنایع، کاهش تولید و در نهایت مانع از توسعه صنعتی کشور می‌شود. سرمایه‌گذاران به دلیل خطر تعطیلی، تمایلی به سرمایه‌گذاری در پروژه‌های جدید ندارند و این امر جذب سرمایه را برای پروژه‌های صنعتی جدید دشوار می‌کند.

برای رفع مشکل بی‌تعادلی گاز و تضمین رشد پایدار صنایع ایران، باید بر ذخیره‌سازی گاز تمرکز کرد. ذخیره‌سازی گاز فرایندی است که شامل ذخیره‌سازی گاز اضافی در فصول گرم سال می‌شود تا در فصول سرد که کمبود وجود دارد از آن استفاده شود. این استراتژی در کشور‌های توسعه یافته به موفقیت اجرا شده است و می‌تواند به عنوان راه‌حلی کلیدی برای مشکل بی‌تعادلی گاز ایران باشد.

در برنامه هفتم توسعه، ایران بر لزوم رفع بی‌تعادلی گاز کشور، با برنامه‌های مختلف تأکید شده است. گاز کشور، با برنامه‌های مختلف تأکید شده است. گاز کشور، با برنامه‌های مختلف تأکید شده است. گاز کشور، با برنامه‌های مختلف تأکید شده است. گاز کشور، با برنامه‌های مختلف تأکید شده است.

دو راه اصلی برای ذخیره‌سازی گاز در ایران وجود دارد. دولت و صنایع می‌توانند مخازن گاز موجود را برای تأمین نیاز بخش‌های مختلف از جمله بخش داخلی و نیروگاه‌ها به مخازن ذخیره تبدیل کنند یا مخازن ذخیره‌سازی گاز را ایجاد کنند. این ابتکار مورد حمایت دولت با تکیه بر مشوق‌های دولتی نه تنها به موضوع بی‌تعادلی گاز می‌پردازد، بلکه به رفاه کلی

و افت تولید خواهند شد و همین امر سبب می‌شود که رشد اقتصادی کشور نیز کاهش یابد و مسئله توسعه صنعتی نیز مختل شود.

وی می‌افزاید: با چشم‌انداز فعلی ناترازی گاز در فصول سرد سال نیز تولید به سمت توسعه بیشتر و به رشد اقتصادی کلی کشور کمک کند. با تمرکز بر ذخیره‌سازی گاز، ایران می‌تواند بر چالش‌های ناشی از کمبود گاز غلبه کند و راه را برای آینده‌ای مرفه برای بخش‌های مختلف کشور هموار کند.

مهدی هاشم‌زاده، کارشناس انرژی در باره مسیر تحقق رشد اقتصادی کشور و جذب سرمایه به سمت تولیدات صنعتی با ارزش افزوده بالا با تکیه بر حل ناترازی گاز، تمرکز اصلی مبتنی بر روش ذخیره‌سازی گاز منترکز خواهد بود که راهکار اصلی و کلیدی حل ناترازی مقطعی گاز است که باید دولت با سرمایه‌گذاری خود و همچنین ارائه مشوق‌های متنوع جهت سرمایه‌گذاری صنعت زمینه توسعه ظرفیت ذخیره‌سازی گاز را

مهدی هاشم‌زاده کارشناس انرژی

یکی از ملزومات کلیدی تحقق رشد اقتصادی ۸۰ درصدی برنامه هفتم توسعه ایران، تمرکز ویژه روی حل ناترازی گاز با تکیه بر ذخیره‌سازی گاز است

ذخیره‌سازی دولتی و صنعتی گاز الزامی برای توسعه صنعتی است

رشد اقتصادی «گاز پایدار» می‌خواهد

برنامه هفتم توسعه بر حل ناترازی گاز با محور اصلی ذخیره‌سازی تمرکز کرده است و باید عملیاتی شود

خواهد رفت و سرمایه‌گذاران با توجه به ریسک تعطیلی صنایع علاقه‌ای به سرمایه‌گذاری در طرح‌های جدید صنعتی نیز نخواهند داشت و همین امر سبب خواهد شد که طرح‌های جدید صنعتی نیز با مشکل جذب سرمایه مواجه شوند و تنها دولت از سر اجبار به تأمین مالی خواهد پرداخت.

این کارشناس انرژی، با اشاره به اهمیت راهبردی و تمرکز ویژه قانون برنامه هفتم توسعه در زمینه حل ناترازی مقطعی گاز با تکیه بر ذخیره‌سازی گاز می‌گوید: با توجه به چشم‌انداز منفی ناترازی گاز بر سرمایه‌گذاری برای طرح‌های جدید صنعتی و همچنین توسعه نیافتن ظرفیت تولید برای صنایع موجود، الزام حل ناترازی گاز کشور اولویت نخست توسعه صنعتی کشور خواهد بود. در همین راستا نیز طبق قانون برنامه هفتم توسعه، تمرکز ویژه‌ای بر حل ناترازی گاز ایران با برنامه‌های متعدد و متنوعی شده است که تمرکز اصلی مبتنی بر روش ذخیره‌سازی گاز منترکز خواهد بود که راهکار اصلی و کلیدی حل ناترازی مقطعی گاز است که باید دولت با سرمایه‌گذاری خود و همچنین ارائه مشوق‌های متنوع جهت سرمایه‌گذاری صنعت زمینه توسعه ظرفیت ذخیره‌سازی گاز را

فراهم کند. وی در ادامه با اشاره به تجربه یکسان در کشورهای اروپایی و نحوه مقابله با ناترازی مقطعی از مسیر ذخیره‌سازی دولتی و صنعتی گاز در این کشورها تصریح می‌کند: ایران دچار ناترازی مقطعی گاز است و این امر را در صادرات گاز ایران در فصول سرد سال تأیید می‌کند؛ بنابراین مسئله حل حاضر ناترازی گاز کشور، مسئله ناترازی مقطعی است که با تکیه بر تجربه کشورهای توسعه یافته، باید به سمت ذخیره‌سازی گاز حرکت کنیم.

هاشم‌زاده، با اشاره به ایجاد اولویت جهت گازرسانی از محل گاز ذخیره‌سازی شده برای صنایع پیشران با ارزش افزوده بالا و امکان ارزآوری می‌افزاید: ذخیره‌سازی گاز فرایندی است که در فصول گرم سال که مازاد گاز تولیدی داریم به سمت ذخیره کردن این گازهای مازاد نیاز و تقاضای داخل برویم تا بتوانیم در فصول سرد سال به سمت عرضه گاز از این مخازن ذخیره‌سازی حرکت کنیم تا صنایع با ارزش افزوده بالای اقتصادی و اثرگذار در رشد اقتصادی کشور را سرپا نگه داریم و در فصول سرد سال نیز با قدرت تولیدات صنعتی خود ارزآوری را برای کشور داشته باشند. بنابراین یکی از ملزومات کلیدی تحقق رشد اقتصادی ۸۰ درصدی برنامه هفتم توسعه ایران، تمرکز ویژه روی حل ناترازی گاز با تکیه بر ذخیره‌سازی گاز است. در این بین دو بخش امکان ذخیره‌سازی گاز خواهد داشت.

وی با اشاره به مصارف متعارف برای ذخیره‌سازی گاز در بخش دولتی می‌گوید: اولین بخش خود دولت است که مخازن خالی شده گازی در سطح کشور را می‌تواند به مخازن جدید ذخیره‌سازی گاز تبدیل کند تا به پشتوانه آن بتواند مصارف بخش صنایع پیشران و صادراتی کشور، بخش خانگی و همچنین بخش نیروگاهی را تأمین کند و به این ترتیب در مسئله مصارف بخش‌های اصلی اقتصاد، تأمین رفاه خانوار و همچنین تولید برق کشور به این وسیله رفع خواهد شد.

وی ادامه می‌دهد: دومین بخش نیز صنایع انرژی‌بر بر مصارف گازی هستند که نیاز مازاد و غیراستاندارد گاز خود را از طریق ایجاد مخازن ذخیره‌سازی صنعتی برای گاز با ارائه مشوق از طرف دولت تأمین کنند. دلیل اصلی مصصرف غیراستاندارد صنایع بر مصرف نیز سرمایه‌گذاری نکردن در فناوری است که شاهد شدت مصرف انرژی بسیار بالایی در این صنایع هستیم و از همین رو نیاز مازاد آلودگی بهینه گاز، صنایع بر مصرف باید از محل ذخیره‌سازی گاز تأمین شود و در کنار آن نیز دولت مشوق‌های مالیاتی و قیمتی برای خرید ارزان گاز تأمین خواهد کرد که سرمایه‌گذاری صنعتی برای ایجاد مخازن ذخیره‌سازی گاز، با صرفه اقتصادی باشد تا کشور نیز سهم و در صد ذخیره‌سازی گاز تأمینی کشور از کل مصرف را بالا تر ببرد.

کارایی را تقویت کنند.

وی با اشاره به لزوم حل ناترازی گازی با تکیه بر ذخیره‌سازی گاز جهت تحقق هدف رشد اقتصادی ۸۰ درصدی تصریح می‌کند: با پرداختن به نا متعادلی گاز از طریق افزایش قابلیت‌های ذخیره‌سازی، ایران به طور بالقوه، می‌تواند مسیرهای دستیابی به هدف رشد اقتصادی ۸۰ درصدی خود را که در برنامه هفتم توسعه ذکر شده است، باز کند. تأمین انرژی پایدار می‌تواند به خروجی‌های تولیدی قابل پیش‌بینی، عملیات صنعتی در مقیاس بزرگ‌تر و در نتیجه عملکرد اقتصادی قوی‌تر منجر شود. هنگامی که چالش‌های تأمین گاز حل شود، احتمالاً اعتماد سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی بهبود می‌یابد و سرمایه‌گذاری برای پروژه‌های صنعتی جدید را تشویق می‌کند. خطرات درک شده، مرتبط با قطع عرضه گاز کاهش می‌یابد و منجر به سیل سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف می‌شود و اقتصاد را به جلو می‌برد.

جامع در پایان می‌گوید: چالش بی‌توانی گاز در ایران، مانع مهمی در برابر توسعه صنعتی کشور و سلامت کلی اقتصاد کشور است. وقفه‌های عرضه گاز در فصل سرما اثرات آشنایی دارد که مانع از بهره‌وری، جلوگیری از سرمایه‌گذاری و سرکوب رشد می‌شود. با این حال، با تمرکز قاطع و سرمایه‌گذاری استراتژیک در راه‌حل‌های ذخیره‌سازی گاز که در برنامه هفتم توسعه مشخص شده است، ایران راهی برای اصلاح چالش‌های انرژی خود دارد. ایران با اتخاذ رویکردی چندوجهی و تقویت از مداخله دولت، سرمایه‌گذاری در فناوری و تقویت مشارکت بخش خصوصی می‌تواند راه را برای توسعه پایدار صنعتی و رشد اقتصادی هموار کند. از طریق این تلاش‌ها، ایران می‌تواند در قابلیت‌های صنعتی خود قوی تر ظاهر شود و آماده حضور در بازار جهانی رقابتی فرآینده باشد.

فرشاد جامعی کارشناس انرژی

این طرح بر اتخاذ استراتژی‌های ذخیره‌سازی گاز، با تمرکز بر تأسیسات ذخیره‌سازی گاز برای مدیریت مؤثر تر نوسانات فصلی تأکید می‌کند. یکی از راه‌های اصلی، توسعه تأسیسات ذخیره‌سازی منترکز گاز است که قادر به ذخیره حجم زیادی از گاز در زمان اوج تولید ذخیره‌سازی گاز که در دوره‌های اوج مصرف است برای تحقق این اهداف جاه‌طلبانه ذخیره‌سازی، سرمایه‌گذاری قابل توجهی در هر دو بخش، دولتی و خصوصی بسیار مهم است. دولت نه تنها باید بودجه تخصیص دهد، بلکه باید انگیزه‌های جذابی برای مشارکت در صنعت خصوصی ایجاد کند. این می‌تواند شامل کاهش مالیات، وام‌های یارانه‌ای یا مشارکت‌هایی باشد که در آن نهادهای خصوصی می‌توانند با کاهش نظارت دولتی، تأسیسات ذخیره‌سازی را مدیریت و راه‌اندازی کنند و نوآوری و

طبق برنامه هفتم توسعه، دولت باید افزایش قابل توجه ظرفیت ذخیره‌سازی گاز را به عنوان گامی ضروری برای اطمینان از تأمین گاز قابل اعتماد در تمام فصول سال در نظر گیرد